

Alueellisen ilmastoyhteistyön hankkeet

Ympäristöministeriön Kuntien ilmastoratkaisut
-ohjelmassa avustuksen saaneiden 'alueellinen
ilmastoyhteistyö' teemaisten hankkeiden tulosten
esittelyt

<https://ym.fi/alueelliset-yhteistyohankkeet>

Ekotekoagentti-toiminta Uuteenkaupunkiin ja Laitilaan

Hankkeessa kehitettiin Uudenkaupungin ja Laitilan sekä niissä toimivien yritysten välistä ilmasto- ja kiertotalousyhteistyötä ekotekoagentti-toimintamallilla. Hankkeen aikana toteutettiin konkreettisia kiertotalouden kokeiluja ja kehitettiin kaupunkien toimintatapoja ja käytänteitä. Lisäksi etsittiin erityisesti vähähiiliseen liikkumiseen, logistiikkaan, kiertotalouden edistämiseen ja materiaalitehokkuuteen liittyviä ratkaisuja.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Uudessakaupungissa ja Laitilassa perustettiin yhteinen Hinku-foorumi (myöhemmin Ilmastofoorumi), joka kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Ryhmässä on mukana kaupungin virkamiehiä, yritysedustajia sekä keskeiset teemaan liittyvät projektipäälliköt. Alueen kotitalouksille jaettiin paljon ilmastoasiaa sisältävää Ekoteot Hinku-lehteä ja ekotekoagentti kannusti kotitalouksia ilmastotekoihin. Laitilaan tuli neljä ekokaupunkipyörää kirjastosta lainattaviksi. Uusikaupunki sai kaksi lämpökompostoria esittelykäyttöön Puusti-kierrätyskeskukseen. Miljoona roskapussia -haastekampanjat saivat hyvän näkyvyyden. Molemmissa kaupungeissa koostettiin Hinku-tiekartat. Lisäksi tehtiin selvitystä jättesäiliöiden tyhjennysantureiden toiminnasta saaristossa ja reuna-alueilla. Biokaasuverkosto sai sivuvirtoihin liittyvää vauhditusta.
- Ukipoliksessa oli useita kestävän kehityksen hankkeita liittyen hävikkiruokaan ja yritysten sekä matkailun kestävän kehityksen vauhdittamiseen. Lisäksi hanke toteutti yritysten päästölaskurikartan projektipäälliköiden käyttöön pikaoppaaksi.
- Hankkeessa ei ole tehty arviointikyselyä vaikuttavuudesta. Parhaiten vaikuttavuutta voi arvioida ohjausryhmä, jolle tuloksia on esitetty vuosikellomallin avulla. Ilmasto-ohjelmatyötä kohti edettiin onnistuneesti ja kaupunkieihin saatiin yhteinen ilmastoryhmä. Lisäksi toteutettiin yhteinen Ekoteot Hinku -lehti ja aloitettiin ilmastotyö verkostoissa.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Pienistä valmisteluhankkeista edettiin systemaattisesti kohti kaupunkien ilmasto-ohjelmien laadintaa. Luotiin yhteistoimintamalli Uudenkaupungin ja Laitilan keskeisten Hinku-toimijoiden välille. Malli sisälsi yhteisen ilmastofoorumin, lehden ja ilmastosankari Ekotekoagentin. Yhteistyömalli on monistettavissa myös muihin kuntiin. Perusta ilmasto-ohjelmalle ja mahdolliselle ilmastotoimien koordinoituvuudelle on luotu.
- Hankkeen jatkona on ilmasto-ohjelman laadintahanke. Alueen poliitikoille kohdistettiin kysely tähän liittyen.

Vastuutaho: Uusikaupunki

Muut konsortioon osallistuvat: Laitila

Kokonaissumma: 100 000 €

Avustusosuus: 70 000 €

Aikataulu: 11/2022–4/2024

Lisätietoja: [Ekotekoagentit Uusikaupunki ja Laitila](#) (ukipolis.fi)

Kestävät –ilmastoyhteistyö

Kestävät –ilmastoyhteistyö tehosti neljän eteläpohjalaisen kunnan yhteistyötä kestävän kehityksen ja ilmaston eteen.

Hankkeen avulla kunnat:

- päivittivät kuntien yhteisen ilmastostrategian ja kuntien omat kestävän kehityksen ohjelmat*
- tehostivat yhteistyötä keskenään ja sisäisesti ja perustavat kuntajohtajien ilmastofoorumin*
- toteuttivat energiatehokkuustoimenpiteitä ja loivat vihreän energian käytölle uudet tavoitteet*

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen isoimpina tuloksina päivitettiin yhteinen ilmastostrategia sekä kuntakohtaiset kestävän kehityksen ohjelmat. Lisäksi kehitettiin ohjeita, raportointia ja mittareita, jotka tukevat ilmastotyön seuranta ja arviointia. Perustettiin kuntajohtajien ilmastofoorumi, johon kutsuttiin kuntajohtajat ja yksi energiansäästötiimin edustaja kuntaa kohden tiedonvaihdon turvaamiseksi ilmastofoorumin ja energiansäästötiimien välillä.
- Kuntien kiinteistöjen ja ajoneuvojen vihreän energian käytöstä laadittiin selvitys ja luotiin uudet tavoitteet vihreän energian käytölle vuoteen 2030 mennessä. Ilmastoratkaisuille tehtiin kohtaamispaikka Kestävät -ilmastoyhteistyön internetsivulle ja järjestettiin koulutusta kuntien työntekijöille.
- Hankkeessa on viestitty monipuolisesti niin kuntien sisäisesti, sosiaalisessa mediassa kuin erilaisissa tapahtumissa. Yrityksiä on myös osallistettu kertomaan omista ilmastotoistaan.
- Hankkeen vaikuttavuus kasvoi merkittävästi, kun se onnistui lisäämään kuntajohtajien kiinnostusta, osallistumista ja sitoutumista ilmastotyöhön. Myös päättäjien ja yritysten tahtotila sekä ymmärrys ilmastotoimien vaikutuksista ympäristöön ja talouteen vahvistui hankkeessa. Lisäksi luottamushenkilöiden osaaminen kasvoi, mikä parantaa päätöksenteon laatua.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeessa tuotettiin ilmastostrategia, johon myös muiden alueen kuntien on helppo liittyä mukaan.
- Kuntajohtajat saatiin sitoutettua toimintaan uudella tasolla, sillä heidän tuellaan ja osallistumisellaan ilmastotyön ja energiatehokkuustoimien toteuttaminen on helpompaa.
- Hankerahoitusta pidetään tärkeänä laadukkaamman ilmastotyön järjestämiseksi myös jatkossa.

Vastuutaho: Lapuan kaupunki

Muut konsortioon osallistuvat:

Alavuden kaupunki
Kurikan kaupunki
Kuortaneen kunta

Kokonaissumma: 83 400 €

Avustusosuus: 50 000 €

Aikataulu: 8/2020-11/2021

Linkki hankkeeseen: www.kestavatkunnat.fi

Yhteistyöllä vauhtia ja uusia tuulia

Yhteistyöllä vauhtia ja uusia tuulia – hankkeessa Kirkkonummi ja Vihti hankkivat yhteisen ilmastokoordinaattorin edistämään ilmastotyötä kunnissa.

Hanke kehitti onnistuneesti ilmastotyön suunnitelmallisuutta ja systemaattisuutta onnistuneesti molemmissa kunnissa.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Merkittävimmät tulokset hankkeessa olivat ilmastotyön juurruttaminen molempien kuntien kuntaorganisaatiossa eri yksiköihin ja toimialoille, ilmastotyön nostaminen talousarvioon tavoitteiden muodossa, ilmastotoimenpiteiden seurannan kehittäminen yksikkökohtaisesti sekä kuntien poliittisesti hyväksymien tiekarttojen ja toimintasuunnitelmien toteuttaminen molemmissa kunnissa. Lisäksi löydettiin uusia yhteistyö- ja verkostoitumistapoja kunnissa.
- Ilmastokoordinaattori osallistui aktiivisesti eri kuntien välisiin keskusteluihin ilmastojohtamisen, ilmastotyön seurannan ja raportoinnin sekä kiertotalouden teemoista ja esitteli Kirkkonummen ja Vihdin ilmastotyötä.
- Hankkeen kautta pystyttiin myös selkeyttämään yksiköille, miten ilmastotavoitteet tai ilmastotyö istuvat niiden tehtäväkenttään ja miten jokainen voisi omalla työllään toteuttaa näitä tavoitteita.
- Kuntalaisille viestittiin aktiivisesti muun muassa ilmastotyön etenemisestä, ympäristöteemapäivistä sekä vinkeistä arjen ilmastotekoihin. Lisäksi Kirkkonummella julkaistiin ilmastokirje kolmesti, jossa esiteltiin asukkaita koskevia kestäväää elämäntapaa edistäviä palveluja ja vinkkejä.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen osana tehtiin hyvät käytännöt -opas, jota voidaan jakaa muille kunnille. Oppaassa esitellään Vihdin ja Kirkkonummen tilanne ennen hanketta, ilmastokoordinaattorin tehtävät, hankkeen saavutukset sekä ilmastotyön jatkuminen kunnissa.
- Hankkeesta koostettu hyvät käytännöt -opas, tarjoaa apua erityisesti kunnille, jossa ilmastotyöhön on sitouduttu, mutta järjestelmällisiä toimia ei ole vielä aloitettu.

Vastuutaho: Kirkkonummi ja Vihti

Kokonaissumma: 77 700 €

Avustusosuus: 46 600 €

Aikataulu: 10/2019-11/2020

Linkki hankkeeseen: --

Pienen ja keskisuuren kunnan kustannustehokkaan ilmastotyön malli

Hankkeen tavoitteena oli osoittaa, että ilmastotyö ei ole kuntataloudelle rasite, vaan mahdollisuus. Ilmastotyöllä voidaan tehdä säästöjä ja vahvistaa kuntien elinvoimaa, kun taas tekemättä jättäminen uhkaa tulla kunnille kalliiksi.

Hankkeessa kehitettiin kustannustehokkaiden ilmastoratkaisujen toimeenpanoa, ilmastotyön seurantaa sekä toimijoiden sitoutumista ilmastotavoitteisiin kuntien yhteisen ilmastokoordinaattorin johdolla.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen keskeisenä tuloksena luotiin Kustannustehokkaan ilmastotyön rakennusohje, joka kokoaa Vihdin ja Kirkkonummen kuntien kokemukset taloudellisesti kannattavasta ilmastotyöstä. Ohje tarjoaa keinoja ja suosituksia pienten ja keskisuurten kuntien ilmastotyön tueksi, auttaen hyödyntämään rajallisia resursseja tehokkaasti.
- Hankkeessa luotiin ensimmäiset Vihdin ja Kirkkonummen ilmastotyön seurantaraportit, jotka arvioivat toimenpiteiden taloudellisia ja päästövähennysvaikutuksia. Vihdissä laadittiin ilmastobudjetti ja Kirkkonummella Hinku-vuosisuunnitelma vuodelle 2023, vahvistaen ilmastotyön seurantaa ja suunnittelua.
- Hanke sitoutti kuntien henkilöstöä, päättäjiä, yrityksiä ja yhteisöjä ilmastotyöhön ilmastoviestinnän ja -koulutusten avulla. Lisäksi ilmastokoordinaattorin johdolla perustettiin Vihdin ja Kirkkonummen kuntien energiatehokkuusverkosto, jonka tavoitteena oli toimia vertaisoppimisen ja -tuen alustana. Ilmastowebinaarit kannustivat paikallisia yrityksiä osallistumaan aktiivisemmin päästövähennystoimiin. Ilmastokoordinaattori järjesti ilmastoinfot Vihdissä kaikille lautakunnille ja Kirkkonummella teknisen puolen lautakunnille.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen tulokset ovat lupaavia ratkaisujen pysyvyyden ja skaalautuvuuden kannalta. Kustannustehokkaan ilmastotyön rakennusohje ja muut hankkeessa tuotetut materiaalit on jaettu laajasti kuntien ilmastoverkostoissa, mikä tukee niiden laajempaa hyödyntämistä ja käyttöönottoa.
- Hankkeen kokemukset kuntien yhteistyöstä osoittavat, että yhteiset ilmastohankkeet voivat olla toimivia ja kustannustehokkaita ratkaisuja erityisesti pienille ja keskisuurille kunnille. Vakinaisen ilmastoresurssin perustaminen tukee ilmastotyön jatkuvuutta ja antaa mahdollisuuden kehittää ja päivittää kuntien ilmastostrategioita pitkällä aika välillä. Tämän myötä kunnilla on paremmat edellytykset saavuttaa pitkän aikavälin ilmastotavoitteensa.

Vastuutaho: Vihdin kunta

Muut konsortioon osallistuvat: Kirkkonummen kunta

Kokonaissumma: 97 000 €

Avustusosuus: 67 900 €

Aikataulu: 6/2021-11/2022

Linkki hankkeeseen:

[Hanke Vihdissä \(vihti.fi\)](#)

[Hanke Kirkkonummella \(kirkkonummi.fi\)](#)

[Kustannustehokkaan ilmastotyön rakennusohje kunnille](#)

Klimatsmarta tillsammans

Målet med uppdateringen av klimatstrategin och utarbetandet av en vägplan för Jakobstadsregionen är att skapa en hållbar region där landsbygden och stad samverkar, där transporterna sker på ett hållbart sätt och där man främjar användning av lokala råvaror, produkter och tjänster. Syftet är att ta fram förslag på effektiva åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser och att få lämpliga åtgärder implementerade i de fem medverkande kommunerna.

Projektets resultat och effekter:

- Inom projektet "Klimatsmarta tillsammans" var avsikten att uppdatera Jakobstadsregionens klimatstrategi. Jakobstadsregionens fem kommuner (Nykarleby, Pedersöre, Jakobstad, Larsmo och Kronoby) har inom projektet "Klimatsmarta tillsammans" genom ett brett samarbete utarbetat en ny regional klimatstrategi som sträcker sig från 2021 till 2030. Utarbetandet av strategin har genomförts i samarbete med Jakobstadsregionens utvecklingsbolag Concordias CERM-projekt.
- Hösten 2021 godkändes Jakobstadsregionens klimatstrategi i regionens fem fullmäktigen. Under projektets gång har det varit stor synlighet i diverse kommunikations- och mediekanaler, och det har hållits olika evenemang och informationstillfällen kring projektet och klimatstrategin.
- För att knyta målsättningarna i klimatstrategin om minskade utsläpp starkare till näringslivet har ett klimatkontrakt utarbetats som regionens företag kan underteckna och därigenom deklarera sitt engagemang för regionens gemensamma klimatmål.

Lösningarnas hållbarhet och skalbarhet:

- Utöver detta har det varit ett ständigt kunskapsutbyte och input mellan tre andra hållbarhetsprojekt i Jakobstadsregionen. Genom detta skapades ett helhetsperspektiv, som är värt att behålla och utveckla.
- Projektet har utmynnat i att två nya projektansökningar planeras för implementering av åtgärder, samt att en ny klimatarbetsgrupp har tillsatts som ska driva och kommunicera klimatarbetet i regionen.

”

Vi vill vara ambitiösa och i kommunerna föregå med gott exempel.

-Sofia Zittra-Bärsund, Miljövårdschef i staden Jakobstad

Ansvarig part: Staden Jakobstad

Andra medlemmar i konsortiet: Larsmo kommun, Pedersöre kommun, Kronoby kommun och Nykarleby stad

Totalsumma: 70 000€

Stödsumma: 42 000 €

Tidsplan: 5/2020-11/2021

Länk till projektet: [Klimatsmarta tillsammans \(jakobstadsregionen.fi\)](https://www.jakobstadsregionen.fi)

Hållbara Jakobstadsregionen - kunskapslyft och resultat

Projektets målsättning var huvudsakligen att öka kunskapen inför det fortsatta klimatarbetet i Jakobstadsregionen. Under projekttiden ordnade eller medverkade projektet i 38 evenemang (virtuella och/eller fysiska) och genom dem nådde projektet ut till ca 1300. Projektet fick synlighet nationellt, regionalt och lokalt, och engagemang och intresse skapades.

Projektets resultat och effekter:

- Projektet "Hållbara Jakobstadsregionen – kunskapslyft och resultat" (HÅJ) syfte var att tillämpa Jakobstadsregionens klimatstrategi (2021) i praktiken. Fokus i projektet har därmed legat på kunskapshöjande aktiviteter, implementering av regionens klimatstrategi och utveckling. Seminarier, kampanjer, webinarier och informationstillfällen skapades intresse och medvetenhet om klimatförändringar, cirkulär ekonomi och hållbar utveckling.
- I fråga om implementering av klimatstrategin var strategi och ledarskap i blickfånget, hållbar offentlig upphandling och en samåkningstjänst som togs i bruk för att minska koldioxidutsläppen. Därtill med tanke på utveckling identifierades en cirkulär ekonomisk lösning, så som en gemensam delningsplattform.
- Man kan konstatera att det arbete som gjordes med Jakobstadsregionens klimatstrategi (2021) och omställningsarbetet har fallit i god jord och att det var och är en styrka att samarbeta mellan olika projekt/aktörer och att ta del av varandras expertis. Dessutom förde kombinationen av Jakobstadsregionens Utvecklingsbolag Concordia och regionens alla fem kommuner i samma projekt med sig ett naturligt sätt att sammanföra och utbyta erfarenheter mellan regionens kommuner och näringsliv.
- I projektet genomfördes mångsidig kommunikation som fick bra uppmärksamhet, bland annat på Instagram, genom pressmeddelanden samt på Concordias webbplats.

Lösningarnas hållbarhet och skalbarhet:

- Projektets resultat skapar en grund för fortsatta åtgärder och kontinuitet i klimatarbetet i Jakobstadsregionen. Den regionala klimatgruppen och kommunvisa arbetsgrupper erbjuder en plattform för vidareutveckling och implementering av resultaten. Dessutom ger samarbetet med andra projekt och nätverk synergimöjligheter och sprider projektets resultat bredare.
- I framtiden behövs dock ytterligare resurser och stöd, särskilt för små kommuner som är beroende av extern finansiering för att fortsätta sitt klimatarbete. För att dra nytta av resultaten är det viktigt att upprätthålla intresse och engagemang för klimatåtgärder.

Ansvarig part: Jakobstadsregionens Utvecklingsbolag Concordia Ab

Andra parter i konsortiet: staden Jakobstad, Larsmo kommun, Pedersöre kommun, Kronoby kommun och Nykarleby stad

Totalbudget: 81 400 €

Understöd som söks: 57 000 €

Tidsplan: 12/2021-11/2022

Länk till projektet: [hemsidan](https://hemsidan.jakobstadsregionen.fi) (Jakobstadsregionen.fi)

Tavoitteesta toiminnaksi - kohti hiilineutraalia kuntaa 2030

Hankkeessa ilmastotyötä tuotiin osaksi sekä Lempäälän että Vesilahden kuntien toimialojen työtä.

Hankkeen aikana suunniteltiin toimialakohtaisia toimenpiteitä työpajoissa ja kehitettiin kuntien ilmastotyötä, tuotettiin ilmastoaiheinen tietopaketti henkilöstölle sekä päivitettiin nettisivuja, jotta myös kuntalainen saa mahdollisimman paljon tietoa ilmastotyöstä.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Tärkeimpänä hankkeen saavutuksena voidaan pitää molempien kuntien henkilöstön osallistamista ja aktivoimista ilmastotyöhön. Esihenkilöille järjestetyissä työpajoissa ideoitiin jokaiselle toimialalle konkreettisia toimenpiteitä ilmastotyöhön. Työpajan osallistujat pohtivat toimenpiteitä ja ilmastoaiheet yhdistettiin työpajan ja teemojen avulla myös omaan käytännön työhön. Työpaja vuorovaikutuksellisenä metodina onnistui hyvin levittämään eteenpäin hiilineutraalin kunnan tavoitteita.
- Ilmastotoimenpiteet muodostavat kokonaisuutena toimintasuunnitelmat, miten kunnat askeleelta edistävät päästövähennystavoitteiden toteutumista.
- Ilmastoaiheinen tietopaketti tuotettiin henkilöstölle, jota kannustettiin käyttämään myös toimenpiteiden suunnittelun tukena.
- Lempäälän ja Vesilahden ilmastoaiheiset nettisivut päivitettiin tarjoamaan monipuolisesti ilmastotietoa sekä kuntalaisille että yrityksille. Nettisivujen kautta yritykset ja kuntalaiset saavat vinkkejä ja hyviä käytäntöjä omaan arkeen ja myös lisätietoa ilmastotyöstä sekä kuntatasolla että maakunta- ja seututasolla.
- Nuorten 17-vuotiaiden kesätyöntekijöiden avulla molempien kuntien sivuille tehtiin myös erilliset nuorten ilmastosivut heidän näkökulmistaan.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Tulokset vaativat jatkuvaa työtä sekä päivittämistä. Hankkeen jälkeen toimenpidekortteja päivitetään ja käsitellään luottamuselimissä vuosittain.
- Ilmastohankkeesta kirjoitettiin myös opas, jota jaettiin muille kunnille ja esimerkiksi hinku-verkostolle. Oppaan kautta muut kunnat saavat kattavan kuva siitä, mitä ilmastohankkeessa on tehty ja miten ilmastotyö on saatu alkuun sekä Lempäälän että Vesilahden kunnissa.

Vastuutaho: Lempäälä

Muut konsortioon osallistuvat: Vesilahti

Kokonaissumma: 35 500 €

Avustusosuus: 20 400 €

Aikataulu: 6/2019-11/2020

Linkki hankkeeseen: [Lempaala.fi](https://www.lempaala.fi)

Täsmäapua Keski-Suomen kuntien ilmastotyöhön

Hanke oli Keski-Suomen liiton aktivointihanke keskisuomalaisten kuntien ilmastotyön edistämiseksi. Hanke tavoitteli systemaattisen ilmastotyön edistämistä kunnissa sekä kartoitti kuntien ilmastotyön lähtökohtia ja tarjosi apua yhteiseksi tunnistettuihin haasteisiin.

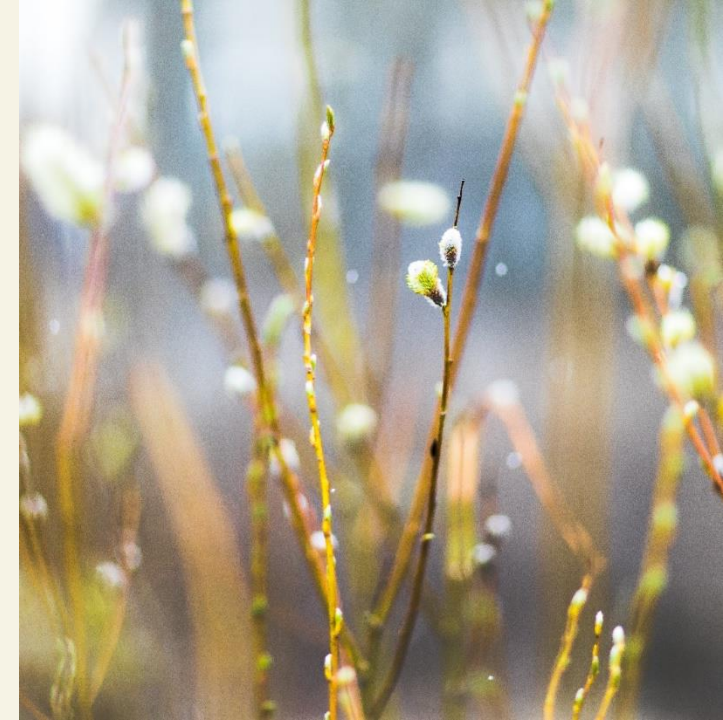
Hankkeessa tehtiin Pieni opas kuntien ilmastoviestintään (keski-suomi.fi).

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa oli mukana kaikki 23 Keski-Suomen kuntaa. Hankkeessa selvitettiin Keski-Suomen kuntien ilmastotyön tilannetta syksyllä 2019.
- Ilmastotyön tilannetta ja toimintatapoja kunnissa kartoitettiin kuntakierroksella. Kuntakierroksella pidettiin työpaja kaikissa 23 Keski-Suomen kunnassa. Näihin osallistui yhteensä 140 kuntien viranhaltijaa ja luottamushenkilöä.
- Hanke oli aktivointi- ja yhteistyöhanke. Hankkeessa koulutettiin kuntien työntekijöitä ja järjestettiin työpajoja muun muassa aurinkoenergiasta, ilmastoviestinnästä ja strategisesta ilmastotyöstä. Lisäksi järjestettiin webinaarisarja, joissa aiheina olivat kehittyvä kasvisruoka, päästölaskentatyökalu, ilmastonmuutokseen sopeutuminen kunnassa, ilmastotyön taloudelliset näkökulmat ja vihreän rahoituksen mahdollisuudet.
- Hanke oli mukana myös YMPYRÄKS-verkoston perustamisessa.
- Hanke sai medianäkyvyyttä erilaisissa lehdissä, radiossa ja televisiossa. Lisäksi hankkeelle palkattiin nuorisoviestijä viestimään ilmastoaiheista nuoren kuntalaisen näkökulmasta. Nuorisoviestijä kirjoitti blogikirjoituksia sekä antoi haastatteluja medioille.
- Isompia julkaisuja hankkeessa tehtiin kaksi: Keski-Suomen kuntien ilmastotyön tilannekatsaus sekä Pieni opas kuntien ilmastoviestintään.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeessa saatiin nopeasti näkyviä sekä pidemmällä aikajänteellä toteutuvia ratkaisuja.
- Hankkeessa tuotetut materiaalit ovat kaikkien kuntien käytettävissä, mikä lisää hankkeen pidempikestoista vaikuttavuutta.
- Hanke toimii myös esimerkkinä yhden resurssin toiminnasta usean kunnan yhteiselle hankkeelle.

Vastuutaho: Keski-Suomen liitto

Kokonaissumma: 79 200 €

Avustusosuus: 47 500 €

Aikataulu: 9/2019-10/2020

Linkki hankkeeseen: [Pieni opas kuntien ilmastoviestintään](https://keski-suomi.fi/ilmastoviestinta) (keski-suomi.fi)

Ilmastotekoja ja -osaamista Etelä-Karjalaan

Hankkeen tavoitteina oli auttaa kuntia sitoutumaan ilmastotyöhön ja viedä ilmastoystävälliset valinnat osaksi eteläkarjalaisten kuntien toimintaa ja päätöksentekoa, vahvistamalla eri toimijoiden kuten virkamiesten, asukkaiden, päättäjien ja kolmannen sektorin tietoja ja toimimisen mahdollisuuksia. Samalla haluttiin ratkoa kuntien ilmastotyön käytännön kysymyksiä ja pullonkauloja sekä auttaa kuntia ja toimijaryhmittymiä hakemaan ilmastotyötä tehostavia hankkeita.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen aikana perustettu seitsemän kunnan ilmastotyöryhmä sekä hankkeen tapaamiset ja tilaisuudet auttoivat tekemään toimijat tutuksi toisilleen sekä tiivistämään yhteistyötä eri tahojen välillä. Webinaarit, päättäjätapaamiset ja tapahtumat onnistuivat myös tuomaan asukkaille, päättäjille ja virkahenkilöille ilmastotietoa.
- Tiivistynyt yhteistyö johti pienten kuntien yhteisen ilmastosuunnitelman toteuttamiseen, mihin myönnettiin avustusta.
- Hankkeessa kehitettiin monia uusia toimintamalleja, joita olivat esimerkiksi: Kolmen maakunnan yhteinen Itä-Suomen ilmastokonferenssi, ilmastofestarit yläkouluille ja lukioille sekä Meil kaikki kiertää –kiertotaloustapahtuma asukkaille.
- Hankkeen myötä toteutettiin uusia rahoitushakuja ja hankeaihoita, kuten vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvitys, nuorten ilmastokasvatushanke sekä maatalouden ilmastohanke.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hanke onnistui sitouttamaan kuntia ilmastotyöhön. Hankkeessa toteutettujen rahoitushakujen, hankeaihojen ja työryhmien myötä maakunnan ilmastotyö jatkuu aktiivisena.
- Uudenlaisia toimintamalleja ja tapahtumia vakiinnutetaan kunnissa ja maakunnassa.
- Maakunnan tiivistynyt ilmastoyhteistyö ja lisääntynyt tietoisuus kuntien resurssien puutteesta suuntaavat jatkossakin ilmastotyötä pienille kunnille.

Vastuutaho: Etelä-Karjalan liitto

Muut konsortioon osallistuvat:

Lappeenranta ja Imatra

Kokonaissumma: 119 440 €

Avustusosuus: 83 608 €

Aikataulu: 1/2022-8/2023

Linkki hankkeeseen: [Ilmastotekoja ja -osaamista Etelä-Karjalaan \(liitto.ekarjala.fi\)](https://ilmastotekoja-osaamista.etelä-karjala.fi)

Etelä-Pohjanmaan kuntien ilmastotyön vauhdittaminen

Hanke tuki Etelä-Pohjanmaan kuntien ilmastotyön aktivointia, lisäksi ilmastotyöhön liittyvää asiantuntemusta ja käsitystä toteutettavista ilmastotoimista sekä tarjosi tietoa rahoitusmahdollisuuksista. Kuntien ilmastotyön edistämiseen tarjottiin asiantuntija-apua mm. keskustelutilaisuuksien, seminaarien ja webinaarien avulla. Kuntia kannustettiin verkostoitumaan ja kuntakohtaisissa keskusteluissa selvitettiin kuntien yhteistyötarpeita ja -mahdollisuuksia.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Kuntien kanssa käytyjen keskustelujen tuloksena syntyi kaikkien Etelä-Pohjanmaan kuntien osalta ilmastokatsaukset ja kuntien ilmastotyötä tukeva tietopaketti. Ilmastokatsauksissa on esitelty kuntien päästökehitys, ilmastotyön tilanne sekä tehtyjä ja tulevia ilmastotoimia.
- Kuntia autettiin löytämään ja hakemaan sopivaa rahoitusta ilmastotyölle. Hankeideoita nousi esille kuntien kanssa käydyissä keskusteluissa ja kunnille järjestetyssä hanketyöpajassa.
- Hankkeessa jaettiin päättäjille tietoa kuntien roolista ja velvoitteista ilmastotyössä. Tieto otettiin päättäjien suunnalta positiivisesti vastaan.
- Viestintä toteutui onnistuneesti ja viestintäsuunnitelman mukaisesti ja hanke näkyi myös mediassa. Tapahtumien osallistujamäärät ylittivät odotukset.
- Hankkeen myötä kuntien osaaminen ja tietämys ilmastoasioista kasvoivat. Kunnat tekevät tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa enemmän ilmastotoimia kuin hankkeen alussa. Muutosta on tapahtunut etenkin pienten kuntien kohdalla.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Kunnat voivat hyödyntää hankkeessa laadittuja ilmastokatsauksia ja tietopakettia omien ilmastosuunnitelmiansa laatimisessa sekä omassa viestinnässään. Materiaalin avulla ilmastotyötä voidaan esitellä päättäjille.
- Ilmastotyö jatkuu kunnissa vahvempana kuin aiemmin. Ilmastokatsauksissa seuraavaksi toteutettaviksi toimiksi nousivat esim. systemaattinen energiankulutuksen seurannan käyttöönotto ja liittyminen kunta-alan energiatehokkuussopimukseen, yhteistyön ja tiedonvaihdon lisääminen alueen muiden kuntien ja yritysten kanssa sekä viestinnän lisääminen tehdyistä ilmastotoimenpiteistä ja niiden myönteisistä vaikutuksista.
- Etelä-Pohjanmaan liitto sai rahoituksen kaksivuotiselle hankkeelle, jossa jatketaan mm. kuntien ilmastotyön tukemista.

Vastuutaho: Etelä-Pohjanmaan liitto

Kokonaissumma: 66 667 €

Avustusosuus: 46 667 €

Aikataulu: 5/2022-4/2023

Linkki hankkeeseen: [Ilmastotyö \(epliitto.fi\)](https://epliitto.fi)

Ilmastotyön tukeminen Etelä-Savon kunnissa

Hanke tuki tavoitteensa mukaisesti Etelä-Savon kuntien ilmastotyön käynnistämistä, toimenpiteiden toteuttamista sekä seurantaa. Myös tavoite saada vähintään yksi kunta Etelä-Savosta Hinku-kuntaverkoston jäseneksi toteutui. Hanke tuki myös ilmasto-ohjelmien laadinnan aloittamista sekä yhteistyötä maakunnallisen nuorisovaltuuston ilmastoryhmän kanssa sekä kannusti nuoria ilmastotyöhön.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Kunnissa ilmastotyö tuli näkyväksi ja hankkeessa luotiin yhteistyöverkosto kuntien ja maakunnan ilmastotyön välille. Samalla osallistuttiin myös maakunnan ilmastotiekartan laadintaan.
- Hanke toi tilaisuuksien, viestinnän ja yhteistyön avulla kunnille ja luottamishenkilöille tietoa HINKU – verkostosta sekä kuntien energiatehokkuussopimuksista. Hankkeen aikana Etelä-Savosta kaksi kuntaa Sulkava ja Pieksämäen kaupunki liittyi Hinku-verkostoon.
- Kunnille annettiin rahoitus- ja hankeneuvontaa välittämällä tietoa avoimista hankehauista sekä esittelemällä muiden kuntien hyviä hankkeita, minkä myötä tieto ilmastorahoituksesta lisääntyi.
- Neljässä kunnassa edistettiin kuntien ilmastosuunnitelmien laadintaa ja osallistuttiin yhdessä ilmastosuunnitelman konkreettiseen laadintaan.
- Kuntalaisia tavoitettiin nuorisotyön kautta ja yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa mm. järjestämällä ilmastoiltoja nuorille. Yhteistyössä Itä-Suomen maakuntien ilmastohankkeiden kanssa järjestetty ilmastokonferenssi keräsi paljon osallistujia ja hyvää palautetta.
- Maakuntaliitto pystyi hankkeella tarjoamaan ilmastoasiantuntemusta, jota kunnissa ei vielä ole. Hanke osoitti, että maakuntaliitolla on iso rooli sidosryhmien sitouttamisessa, kiinnostuksen ylläpitämisessä ja tiedon jakamisessa, etenkin pienten kuntien kohdalla.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hanke tiivistä edelleen kuntien, maakuntaliiton ja ELY-keskuksen yhteistyötä ilmastoasioissa. Ilmastoasioiden jatkohanke: "Vihreän siirtymän edistäminen Etelä-Savon kunnissa ja pk-yrityksissä" on käynnistynyt.
- Hankkeen myötä saatiin kaksi uutta Hinku-kuntaa.
- Hankkeessa tuotettuja nettisivuja ylläpidetään jatkossakin.

Vastuutaho: Etelä-Savon maakuntaliitto

Muut konsortioon osallistuvat:

-rahoittajina myös Mikkelin seutu sekä Pieksämäen ja Savonlinnan kaupungit

Kokonaissumma: 71 065 €

Avustusosuus: 49 746 €

Aikataulu: 1/2022-3/2023

Linkki hankkeeseen: [Ilmastotyö \(esavo.fi\)](https://ilmastotyö.esavo.fi)

Pienten kuntien ilmastotyö uuteen vauhtiin

Pienten kuntien ilmastotyö uuteen vauhtiin eli PIKU-hanke toi tavoitteen mukaisesti vauhtia Päijät-Hämeen pienten kuntien ilmastotyöhön. Hankkeessa tarjottiin koulutuksia ja työpajoja kuntien henkilöstölle tunnistettujen tarpeiden mukaan, edistettiin verkostoitumista ja tiedonvaihtoa kuntien välillä, avustettiin kuntien yksiköitä rahoitus hakemuksissa ilmastotyön edistämiseksi ja tehtiin yhteistyötä maatalousyrittäjien kanssa.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa selvitettiin kuntien ilmastotyön kehittämiskohteita alkukartoituksella eri toimialoilla. Toimialakohtaisten keskustelujen pohjalta hahmoteltiin koulutustilaisuuksia ja työpajoja, joita järjestettiin 25 kappaletta. Tilaisuudet tarjosivat kokemusten vaihtoa eri kuntien toimihenkilöiden välillä sekä pohjustivat jatkokehitystyötä.
- Tiedon jakaminen ja yhteistyön lisääntyminen PIKU-kuntien välillä tehostui hankkeen aikana ja kunnat valmistelivat yhteishanketta ilmastosuunnitelman laatimiseen.
- Hankkeen myötä Iitin kunta liittyi mukaan Hinku-kuntiin ja kuntien energiatehokkuussopimukseen. Tämän lisäksi Kärkölä teki energiatehokkuussopimuksen. Myös Sysmä on lähtenyt edistämään Hinku-kunnaksi liittymistä.
- Kunnille tarjottiin rahoitusinfoa. Rahoitustyöpajassa saatiin kerättyä kiinnostavia hankeideoita, joita kunnat voivat hyödyntää jatkossa.
- Hankkeessa edistettiin ilmastokumppanuutta maanviljelijöiden kanssa sekä tarjottiin yhteistyökumppaneiden kanssa hiilikartoituksia. Maaseudun toimijoille järjestettiin Kestävät ratkaisut maataloille -tilaisuus.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen myötä ilmastotyö on ollut näkyvämmiin esillä kuntien eri toimialoilla.
- Tiivistynyt yhteistyö edesauttoi mm. kuntien ilmastosuunnitelmien uuden yhteishankkeen hakemista ja toteuttamista.
- Hanke kannusti kuntia liittymään uusiin kuntaverkostoihin sekä tekemään strategiamuutoksia.
- Hankkeessa järjestetyt työpajat ja koulutukset ovat hyödynnettävissä muihin kuntiin organisaation työntekijöiden sitouttamiseksi ja ilmastotietoisuuden lisäämiseksi.

Vastuutaho: Hollolan kunta, Asikkalan kunta

Muut konsortioon osallistuvat:
Päijät-Hämeen liitto, Padasjoen kunta, Kärkölan kunta, Iitin kunta, Sysmän kunta

Kokonaissumma: 84 000 €

Avustusosuus: 58 800€

Aikataulu: 1/2022-8/2023

Linkki hankkeeseen: [PIKU – Pienten kuntien ilmastotyö uuteen vauhtiin \(pajat-hame.fi\)](https://pajat-hame.fi/ilmastotyö_uuteen_vauhtiin)

Hämeen kuntien ilmastotyön spurtti - HÄSPI

Hankkeen tavoitteena oli selvittää Kanta-Hämeen 11 kunnan valmiudet ja tarpeet ilmastotyön edistämässä. Työ tähtäsi kuntien ilmastotyöhön sitouttamiseen sekä alueen ilmastoyhteistyön vahvistamiseen. Kuntia avustettiin ilmastotyön hankkeistamisessa, rahoituksen ja erilaisten ilmastoriskien tunnistamisessa ja sopeutumiskeinojen määrittämisessä. Hanke saavutti tavoitteensa hyvin.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa laadittiin ilmastotyön nykytilan kartoitukset ja kuntakohtaiset esitetyt pohjat ilmastosuunnitelmille kaikille ilmastotyössään käynnistymisvaiheessa oleville Kanta-Hämeen kunnille.
- Hankkeen toimenpiteisiin osallistui yhteensä kuusi Kanta-Hämeen kuntaa sekä Forssan, Hämeenlinnan ja Riihimäen kaupungit. Osallistuneiden kuntien ilmastotyö käynnistyi tai eteni hankkeen aikana.
- Kunnille järjestettiin ilmastofoorumi ja tarjottiin tukea ilmastotyön edistämiseen. Ilmastofoorumiin osallistuneet kuusi kuntaa aloittivat ilmastosuunnitelmien työstön, ja yhteensä kuusi ideapaperia tuotettiin ilmastohankkeiden rahoituksen tueksi.
- Ilmastonmuutoksen seurauksia havainnollistettiin Forssassa ja Riihimäellä järjestettyjen ilmastoriskikävelyjen avulla.
- Lopussa toteutettu seurantakysely osoitti, että kunnat aktivoituivat ilmastotyössään. Erityisen vaikuttavina tukitoimina koettiin tapaamiset muiden kuntien kanssa sekä asiantuntijasparraukset. Hankkeen jälkeen tietoisuus ilmastotyön mahdollisuuksista ja verkostoista lisääntyi ja asia oli ollut enemmän esillä. Hämeen kuntien ilmastotyöstä tuli suunnitelmallisempaa ja kuntien sitoutuminen ilmastotyön edistämiseen vahvistui. Erityisesti maakunnan pienet ja ilmastotyötään aloittelevat kunnat saivat tukea ilmastotyönsä käynnistämiseen ja vauhdittamiseen.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeessa tuotetut aineistot ovat kuntien ja kaupunkien vapaasti hyödynnettävissä hankkeen jälkeen. Esimerkiksi kunnittain laaditut ja esitetyt ilmastosuunnitelmien pohjat ovat kuntien käytettävissä. Samoin työstetyt hankkeiden ideapaperit ovat kuntien vapaasti hyödynnettävissä tulevaisuudessa.
- Ilmastoriskikävelyjen toimintamallin avulla voidaan järjestää vastaavia tapahtumia jatkossakin.

Vastuutaho: Hämeen liitto

Kokonaissumma: 120 000 €

Avustusosuus: 84 000€

Aikataulu: 1/2022-3/2023

Linkki hankkeeseen: [Hämeen kuntien ilmastotyön spurtti, HÄSPI - Hämeen liitto \(hameenliitto.fi\)](https://www.hameenliitto.fi/hameenliitto/hameenliitto)

Keski-Pohjanmaan ilmastotyö

Keski-Pohjanmaan ilmastotyöhankkeen tavoitteena oli tukea alueen kuntia ilmastotyössä, auttamalla keskeisten ilmastotoimien löytämisessä, konkreettisten toimenpidesuunnitelmien laadinnassa sekä ilmastotiedon välittämisessä. Tavoitteena oli myös avustaa kuntia rahoituksen löytämisessä ja hakemisessa. Hankkeella jalkautettiin myös maakunnallista ilmastotiekarttaa ja sen toimenpiteitä alueille.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen suurin vaikuttavuus syntyi kuntien tukemisesta. Hankkeessa jaettiin tietoa kunnille ilmastotyöstä ja -politiikasta sekä erilaisista rahoitusmahdollisuuksista. Lisäksi järjestettiin tapahtumia ja webinaareja eri ilmastoaiheista. Järjestetyt tilaisuudet niin verkossa kuin paikan päällä sekä sidosryhmien kanssa käydyt keskustelut lisäsivät ilmastotyön ymmärrystä sekä juurruttivat sitä Keski-Pohjanmaalle.
- Tärkeimpinä hankkeen saavutuksina voidaan pitää Kannuksen kaupungin hiilineutraaliustavoitetta vuoteen 2030 mennessä sekä Hinku- ja KETS-verkostoihin liittymisen selvittämistä. Lisäksi Kokkolan kaupungin Hinku-työn käynnistäminen mahdollistui hankkeen avulla. Hankkeen myötä myös muut kunnat aktivoituivat ilmastotoimissa. Hanke edisti verkostoitumista, konkreettisia ilmastotekoja ja ilmastotyön strategista edistämistä kunnissa.
- Seutukuntien kehitysyhtiöiden kanssa käytiin keskusteluja ja työstettiin hankeideoita yhdessä. Vaikka, uusia ilmastohankkeita ei vielä ehditty hakemaan maakuntaan, syntyi hankkeen myötä monta hankeaihiota.
- Hankkeen aikana laadittiin ilmastotietopaketti kunnille peilaten sekä kuntien ilmastosuunnitelmavelvoitetta, mutta myös alueellisia erityispiirteitä. Tietopakettia painatettiin jaettavaksi alueen kunnille sekä julkaistiin Keski-Pohjanmaan liiton verkkosivuilla.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Keski-Pohjanmaan ilmastotiekartta sekä maakuntaliittoon vuoden 2023 alusta palkattu vakinainen ympäristösuunnittelijan resurssi mahdollistavat työn jatkumisen myös tulevaisuudessa.
- Yhdessä hankkeessa luodun tietopaketin kanssa, voidaan varmistaa tulosten kestävyys ja hyödyntäminen myös tulevaisuudessa.
- Suurin riski ilmastotyön jatkumiselle maakunnassa on kuitenkin osaavan työvoiman saatavuus, henkilöstöpula ja resurssipula. Riittäväillä resursseilla hankkeen vauhdittama ilmastotyö ja hankeaihiot voivat tulla toteutetuksi.

Vastuutaho: Keski-Pohjanmaan liitto

Kokonaissumma: 120 000 €

Avustusosuus: 84 000 €

Aikataulu: 1/2022-5/2023

Linkki hankkeeseen: [Ilmastotyö \(keski-pohjanmaa.fi\)](https://ilmastotyö.keski-pohjanmaa.fi)

Tukea Keski-Suomen kuntien ilmastotyöhön

Hankkeen tavoitteena oli kasvattaa Keski-Suomen pienten ja keskisuurten sekä ilmastotyötä aloittelevien kuntien ilmastotyön osaamista ja aktivoida kuntia systemaattiseen ja konkreettiseen ilmastotyöhön. Tuloksissa korostui sekä konkreettiset ilmastoteot, että ilmastotyön juurruttaminen osaksi kuntien organisaatioita ja päätöksentekoa. Uusien hankkeiden myötä kuntien ilmastotyön kehitys jatkuu Keski-Suomen kunnissa aiempaa aktiivisempänä.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Merkittävimpinä tuloksina ovat hankkeessa annettu suora ilmastoasioiden sekä ilmatorahoituksen hakemisen asiantuntijatuki kunnille. Kuntakohtaiset ja kuntien yhteiset tapahtumat ja webinaarit tarjosivat kunnille ajankohtaista tietoa ja sekä mahdollisuuden keskustella ja kehittää ilmastotyötä. Kunnille järjestettiin mm. etätyöpajoja ja live-tapahtumia. Hankkeessa tehtiin myös kuntapäätäjien & johtoryhmien koulutusta sekä järjestettiin ilmastotyöpaja nuorisovaltuutetuille. Hankkeen tapahtumien kautta tavoitettiin kaikki 22 keskisuomalaista kuntaa ja tapahtumat edistivät tiedonvälitystä ja kannustivat yhteistyöhön.
- Verkostoitumisen ja rahoitussparrauksen myötä ainakin kaksi uutta hanketta käynnistyi Keski-Suomessa vuonna 2023. Hankkeissa oli mukana yhteensä 12 kuntaa, joista moni ei ollut aiemmin tehnyt systemaattista ilmastotyötä.
- Hankkeessa tehtiin aktiivista viestintää monikanavaisesti ja kuntien omaa viestintää tukien. Hankeen aikana tehtiin kaksi viestintäkampanjaa: Koko Keski-Suomi säästää energiaa – kampanja ja ilmastokuvapaketti, joka palvelee erityisesti pienempien kuntien viestinnän tarpeita. Hankeviestinnän lisäksi viestintäasiantuntija sparrasi kuntia ilmastoviestinnässä ja tuotti viestintäsisältöä kaikkien kuntien käyttöön, mikä koettiin hyödyllisenä.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen myötä ilmastotyö on ollut näkyvämmiin esillä kuntien eri toimialoilla.
- Tiivistynyt yhteistyö on edesauttanut mm. kuntien ilmastosuunnitelmien uusien yhteishankkeiden hakemista ja toteuttamista.
- Hanke kannusti myös kuntia liittymään uusiin kuntaverkostoihin sekä tekemään strategiamuutoksia.
- Hankkeessa järjestetyt työpajat ja koulutukset sekä ilmastokuvapankki ovat hyödynnettävissä muihin kuntiin organisaation työntekijöiden sitouttamiseksi ja ilmastotietoisuuden lisäämiseksi.

Vastuutaho: Keski-Suomen liitto

Kokonaissumma: 100 000 €

Avustusosuus: 70 000 €

Aikataulu: 6/2022-8/2023

Linkki hankkeeseen: [Tukea kuntien ilmastotyöhön -
Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 \(keskisuomi.fi\)](https://keskisuomi.fi/ilmasto/keski-suomen-kuntien-ilmastotyohon)

Kymenlaakson ilmastotyön vauhdittaminen

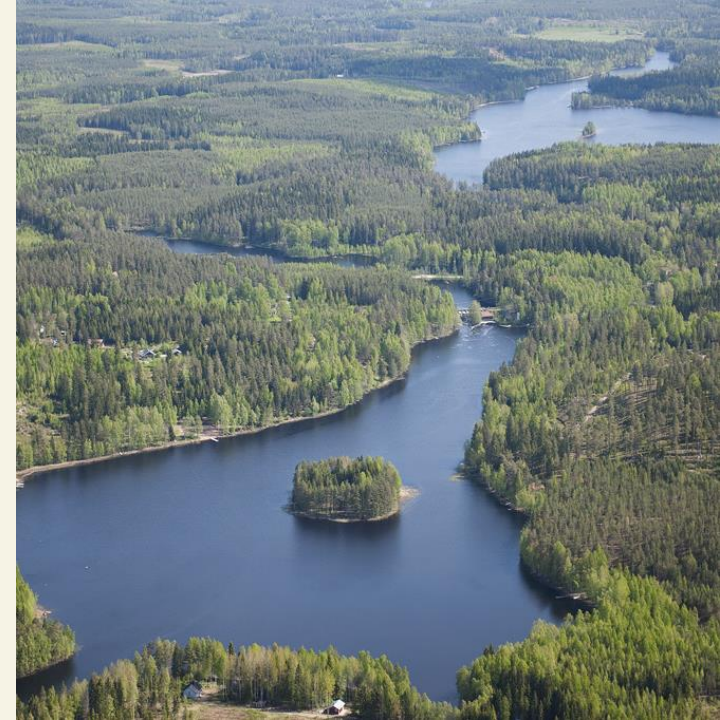
Kymenlaakson ilmastotyön vauhdittaminen -hankkeen vaikutuksesta ilmastoyhteistyötä saatiin tiivistettyä maakunnan sisällä. Hankkeessa luotiin konkreettisia työkaluja ja välineitä kuntien tulevaisuuden ilmastotyön tueksi.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa toteutettu Kymenlaakson kuntien nykytilaselvitys toimi hyvänä pohjana ilmastotyön kehittämisessä ja tarvittavien toimenpiteiden tunnistamisessa.
- Virolahden, Miehikkälän ja Pyhtään kunnille tehtiin kustannusarvio kuntien energiatehokkuussopimukseen (KETS) liittymisestä.
- Toteutettiin ilmastorahoituksen työkalupakki, jota kunnat voivat hyödyntää rahoituksen hakemisessa.
- Hankkeessa tarjottiin kuntakohtaista tukea, jota hyödynnettiin investointien, energiatuen, hakemiseen aurinkovoimalan suunnittelemiseksi sekä uusiutuvan energian katselmuksen järjestämiseen.
- Työstettiin opas kuntien kaavoittajille ja maankäytön suunnittelijoille erilaisten kaavoituksen ilmastotyökalujen hyödyntämisestä.
- Osassa kunnissa saatiin kiinnostusta kasvatettua ilmastotoimien hinnasta päättäjien vakuuttamiseksi.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeessa toteutettu selvitys ilmastotyön nykytilasta ja ilmastorahoituksen hakemisen opas kunnissa palvelee kuntien ilmastotyötä pitkään. Kaavoituksen ilmastotyökalujen opas on julkinen ja kaikkien hyödynnettävissä.
- Kymenlaakson liitolta toivottiin koordinoitua maankäytön suunnittelijoiden verkostoa, epämuodollinen ilmastoasiantuntijoiden verkosto.
- Tulevaisuuden tärkeiksi kehittämiskohteiksi nostettiin kuntahaastatteluiden ja kunnille tehdyn loppukyselyn perusteella poliittisen tuen ja ilmastotyön kytkeminen kunnan talouteen.

Vastuutaho: Kymenlaakson liitto

Muut konsortioon osallistuvat:
Kouvolan, Kotkan ja Haminan kaupungit sekä Pyhtään, Miehikkälän ja Virolahden kunnat

Kokonaissumma: 96 000 €

Avustusosuus: 67 200€

Aikataulu: 1/2022–9/2023

Linkki hankkeeseen: [Kymenlaakson ilmastotyön vauhdittaminen –hanke \(kymenlaakso.fi\)](https://www.kymenlaakso.fi/ilmasto/tyo- ja-toimintasuunnitelmat/ilmastotyon-vauhdittaminen-hanke)

Tehemä yhdessä ilmastotyötä - hanke

Tehemä yhdessä ilmastotyötä - hankkeen tavoitteena oli edistää kuntien ilmastotyötä tarjoamalla kaikille kunnille matalan kynnyksen neuvontaa ja asiantuntija-apua ilmastotyön aloittamisessa ja eteenpäin viemisessä. Lisäksi hanke toteutti ilmastoviestintäkampanjan ja muodosti Lapin ilmastotoimijoiden verkoston. Hanke on onnistunut tavoitteessaan kannustaa kuntia ilmastotyöhön ja auttaa HINKU-työn alkuun.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hanke on onnistunut tavoitteessaan kannustaa kuntia ilmastotyöhön ja auttaa HINKU-työn alkuun. 12 kuntaa ja yksi kuntayhtymä (5 kuntaa) on käyttänyt kunnille suunnattuja ilmastotyön asiantuntijapalveluja. Hanke on myös käynnistänyt Lapin kuntien ilmastotoimijoiden verkostoitumisen ja viestintäyhteistyön.
- Hankkeessa testattiin matalan kynnyksen toimintamallia, jolla ratkaistaan hankkeiden ja toimenpiteiden suunnittelun vaatimien resurssien, tiedon ja osaamisen puutteita. Malli todettiin toimivaksi ja tarve vastaavalle palvelulle tunnistettiin.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Ilmastotyön resurssoinnin ja toiminnan vaikuttavuuden ymmärtämisen tueksi hankkeessa tuotiin esiin ilmastotyön hyödyt kunnan elinvoimalle ja kuntataloudelle.
- Ilmastoviestintäkampanjan materiaaleja ja toimintamalleja hyödynnetään tulevassa maakunnallisessa hankkeessa. Maakunnallinen ilmastotyön verkosto jatkaa toimintaansa Lapin liiton ja Lapin ELY-keskuksen koordinoimana. Hankkeen avulla käynnistetyt ilmastotoimet jatkuvat kunnissa.

Vastuutaho: Lapin liitto

Kokonaissumma: 120 000 €

Avustusosuus: 84 000 €

Aikataulu: 1/2022–8/2023

Linkki hankkeeseen: [Lapin liitto \(lapinliitto.fi\)](https://www.lapinliitto.fi)

Vaikuttavat ilmastotoimet Pohjanmaan kunnissa

Hankkeessa saatiin selvitettyä Pohjanmaan kuntien ilmastotyön tilannetta, kirkastettua ilmastotyön tavoitteita ja vauhditettua kunnissa tehtävää ilmastotyötä.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa perustettiin Pohjanmaan ilmastoverkosto.
- Hankkeen aikana tuotettiin kuntien ilmastotyön nykytilakartoitukset sekä päästöprofiilit ja –skenaariot, jotka tuottavat hyvän pohja-aineiston kuntien ilmastosuunnitelmien laadinnalle ja käytännön ilmastotyön aktivoimiselle.
- Ilmastorahoituksen hakemisen asiantuntijatuen avulla kuntien tietoisuus rahoitus- ja yhteistyömahdollisuuksista kasvoi ja kunnille syntyi hyvät valmiudet hakea ilmastorahoitusta omien ja yhteisten hankkeiden toteuttamiseksi.
- Kuntien onnistuneesta työpajasarjasta tehtiin raportti. Lisäksi koottiin ideapaperit neljälle usean kunnan yhteiselle ilmastohankkeelle.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Suurimmalla osalla kunnissa on toive, että hankkeen aikana rakennettu Pohjanmaan ilmastoverkosto jatkaa toimintaansa Pohjanmaan liiton koordinoimana jatkossa.
- Erityisesti kunnat tarvitsevat asiantuntijatukea ja sparrausta rahoituksen hakemisessa ja yhteistyökumppaneiden etsimisessä, sillä omat ilmastotyön resurssit ovat monessa kunnassa vähäiset.
- Hankkeessa tuotettua materiaalia hyödynnetään useimmissa kunnissa, kun kunnan ilmastosuunnitelmaa ryhdytään laatimaan tai päivittämään.

Vastuutaho: Pohjanmaan liitto

Kokonaissumma: 114 146 €

Avustusosuus: 79 902 €

Aikataulu: 1/2022-5/2023

Linkki hankkeeseen: [Vaikuttavat ilmastotoimet Pohjanmaan kunnissa \(obotnia.fi\)](https://vaikuttavatilmastotoimet.pohjanmaan.fi)

Päästöt kuriin - tehokkaasti kohti vähähiilisyttä

Tavoitteita lähestyttiin asiantuntijatuella, teematapahtumien järjestämisellä ja kuntien välille perustettavalla etätyöverkostolla. Lisäksi hankkeessa käynnistettiin ”kuntien energiafoorumi” yhdessä maakunnan energianeuvonnan kanssa. Hanke sai sitoutettua kuntia ilmasto- ja energiatyöhön koko maakunnassa.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen aikana alueen kunnista Kontiolahti, Rääkkylä ja Juuan liittyivät Hinku-verkostoon.
- Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liittymistä saatiin edistettyä alueen Hinku-kunnissa.
- Ilmastotyö saatiin sitoutettua alueen kuntiin, joissa ilmastotyö ollut passiivisempaa.
- Hanke auttoi tarvittavien yhteistyöverkostojen muodostamisessa rahoituksen hakemiseksi. Välittöminä vaikutuksina tavoiteltiin vähähiilisyden edistämiseen käytettävän rahoituksen lisääntymistä maakunnassa ja hankkeiden toteutumisen myötä päästöjen vähentyminen.
- Kunnissa otettiin käyttöön etätyöpisteitä, jotka jäävät pysyviksi ja maksutta asukkaiden käytettäväksi hankkeen päätyttyä.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hanke tuuppasi kunnat kohti ilmasto- ja energia keskeisempää päätöksentekoa.
- Hankkeesta selvitetty pullonkaulat kuntien ilmastotyöhön kohdistuvien resurssien ja ilmasto-energia- ja kiertotalousosaamisen puutteista viedään eteenpäin seuraavissa kehityshankkeissa.

Vastuutaho: Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Kokonaissumma: 114 000 €

Avustusosuus: 79 800 €

Aikataulu: 3/2022-2/2023

Linkki hankkeeseen: [Päästöt kuriin – tehokkaasti kohti vähähiilisyttä \(pohjois-karjala.fi\)](https://pohjois-karjala.fi)

Ilmastotyön vahvistaminen Satakunnassa

Hankkeen tavoitteena oli alueellisen ilmastotyön edistäminen sekä uusien kuntien kannustaminen mukaan ilmastotyöhön, tarjoamalla niille ajankohtaista ilmastotietoa ja verkostoitumismahdollisuuksia. Lisäksi haluttiin luoda maakunnallinen toimintamalli kuntien ilmastotavoitteiden edistämiseksi sekä pilotoida kuntien ilmastoyhteistyöverkostossa hallintokuntien keskinäistä ja luottamushenkilöiden kanssa tehtävää yhteistyötä, jotta tietoisuutta ilmastoasioista saataisiin levitettyä.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hanke osoitti, että maakuntaliitto voi alueellisena toimijana edistää ilmastotyötä ja ulkopuolisen rahoituksen puitteissa tarjota tukea kunnan omien resurssien täydentämiseksi.
- Hankkeessa luotiin toimintamalli yhteistyöstä ja tiedonvaihdosta Satakunnan kunnille, Satakuntaliitolle sekä muille keskeisimmille alueen toimijoille.
- Satakuntaliittoon muodostettiin sisäinen ilmastotyön työryhmä, joka ohjasi hankkeen toteutusta viestimällä ajankohtaisista asioista ja tarpeista hankkeen toteuttajille.
- Hankkeessa välitettiin ajankohtaista ilmastotietoa ja tuettiin tiedonvaihtoa Satakunnan ilmastoyhteistyöryhmässä. Työryhmässä oli edustaja Satakunnan jokaisesta kunnasta.
- Maakunnan kunnille viestittiin ajankohtaisista rahoitusmahdollisuuksista, tarjottiin tukea ja osallistuttiin useisiin hanke- ja avustushakemusten valmisteluihin. Kunnille ja kuntien keskeisille yhteistyötahoille järjestettiin kolme ilmastoteemaista seutukuntatilaisuutta sekä alueellinen loppuseminaari.
- Seurantakyselyllä kartoitettiin Satakunnan kuntien ilmastotyön nykytilaa ja toiveita ilmastotyön tuelle sekä kerättiin tietoa tukitoimien vaikuttavuudesta. Hankkeen toimilla lisättiin kuntien tietopohjaa ilmastotyöstä ja sen ohjausjärjestelmästä.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Satakunnan ilmastoyhteistyöryhmän toimintaa tullaan jatkamaan, laajentamaan ja vakiinnuttamaan satakuntalaisten kuntien ja maakunnan ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.
- Hankkeen jatkoksi Satakuntaliitossa käynnistettiin kehittämishanke maakunnallisen ilmastoyhteistyön laajentamisesta vihreän ja oikeuden mukaisen siirtymän hankkeiden edistämiseksi, joka vastaa maakunnallisen ilmastotyön toimintamallin toimeenpanosta ja jatkokehittämisestä.
- Hankkeessa tehty maakunnallinen ilmastotyön yhteistyömalli on hyödynnettävissä myös muissa maakunnissa.

Vastuutaho: Satakuntaliitto

Muut konsortioon osallistuvat:
Kouvolan, Kotkan ja Haminan kaupungit sekä Pyhtään, Miehikkälän ja Virolahden kunnat

Kokonaissumma: 113 933 €

Avustusosuus: 79 753 €

Aikataulu: 1/2022–5/2023

Linkki hankkeeseen: [Hankkeet - ilmastoasiat \(satakunta.fi\)](https://www.satakunta.fi/hankkeet-ilmastoasiat)

SILTA – Sitouttavan ilmastotyön malli Uudenmaan kunnille

Hankkeen tavoitteena oli sitouttaa kuntia ilmastotyöhön ja yhteiseen tavoitteeseen, sitouttavan ilmastotyön mallin avulla. Tavoitteena oli myös kytkeä ilmastotavoitteita kuntien strategioihin, tuoda ilmastotyötä tunnetuksi kunnissa, avustaa laatimaan toimenpideohjelmia sekä auttaa hankkeistamisessa ja seurannan rakentamisessa. Konkreettisenä tavoitteena oli, että jokaisella Uudenmaan kunnalla olisi hiilineutraaliustavoite hankkeen päättyessä.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hanke toimi matalan kynnyksen palveluna kunnille ja tarjosi tukea etenkin pienille ja keskisuurille kunnille. Ilmastoratkaisijan tukea hyödynnettiin aktiivisesti ja hankkeessa toteutettiin yli sata tapaamista kuntien ja aluetoimijoiden kanssa.
- Hankkeen myötä ilmastotyön roolia saatiin vakiinnutettua niihin kuntiin, joissa ei ennen hanketta oltu tehty johdonmukaista ilmastotyötä. Kolme uutta Uudenmaan kuntaa asetti hiilineutraaliustavoitteet ja ainakin 4 kuntaa valmisteli tavoitteen asettamista. Kuntia tuettiin myös ilmastosuunnitelmarahoituksen haussa ja useampi kunta sai sitä.
- Hankkeen aikana rakennettiin sitouttavan ilmastotyön malli kunnille. Malliin kuului sitoumusten asettaminen, ilmastotyön avaintekijöiden tunnistaminen eri toimialoilta, ilmastotyöryhmän kokoaminen sekä toimenpiteiden tunnistamiseen ja edistämiseen kehitetyt yhteiskehittämisen työpajat ja keskustelutilaisuudet kunnan työntekijöille, johdolle ja poliittisille päättäjille

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen myötä ilmastotyön rooli on vakiintunut uusissa kunnissa ja yhä useampi kunta tekee entistä enemmän aktiivista ilmastotyötä ja toimia ilmaston eteen. Myös Uudenmaan liiton rooli kuntien ilmastotyön tukijana on vahvistunut.
- Hankkeessa rakennettiin uusia konsepteja: sitouttava yhteiskehittämisen työpajamalli, ilmastoklinikka hankekehittämiseen, alueellisen ilmastotyön digitaalinen hankeseinä sekä tuotettiin merkittävä määrä erilaisia materiaaleja. Näitä tullaan hyödyntämään sekä Uudenmaan liiton toiminnassa että muiden kuntien ilmastotyössä ja ne ovat saatavilla Uudenmaan liiton verkkosivuilta.
- Hankeideaseinä, joka toteutettiin osana hanketta, voi jatkossa olla merkittävä digitaalinen työkalu alueellisen ja kunnallisen ilmastotyön hankkeistamiseen.

Vastuutaho: Uudenmaan liitto

Kokonaissumma: 103 621 €

Avustusosuus: 72 535 €

Aikataulu: 1/2022–8/2023

Linkki hankkeeseen: [Liiton hankkeet – päättyneet hankkeet \(uudenmaanliitto.fi\)](#)

Kuntien ilmastosparraus – vauhtia toimiin Varsinais-Suomessa

Varsinais-Suomen alueella sijaitsee 27 kuntaa, joista alle 5 000 asukkaan kuntia on 10. Vastaavasti alueen suurimmassa kaupungissa Turussa asukkaita on noin 180 000. Alueen kuntien resurssit ovat siten hyvin erilaiset. Kuntien ilmastosparraus – vauhtia toimiin Varsinais-Suomessa -hanke onnistui tavoitteissaan helpottaa kuntien osaamisvajetta ja edistää etenkin pienten kuntien ilmastotyön käynnistymistä sekä auttaa pieniä kuntia valmistelevaan oma, ilmastolain velvoitteet täyttävä ilmastohjelma.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Asiantuntijatuki ilmastotyöhön ja rahoituksen hakemiseen nopeutti alueen ilmastotyötä. Tilaisuudet ja palaverit saattoivat kuntia yhteen sekä lisäsivät verkostoitumista ja vertaistukea. Kolme rahoitushakemuksen haussa avustettua hanketta sai rahoitusta ja käynnistyi hankkeen aikana.
- Hankkeen aikana valmistui uusia ilmasto-ohjelmia: Kemiönsaari, Parainen, Raisio, Naantalin tiekartta ja Paimion ohjelman päivitys. Valmisteilla oli Auran, Koski TI:n, Pöytyän ja Marttilan ohjelma sekä Someron ohjelman päivitys. Lisäksi hanke tuki Laitilan, Uudenkaupungin ja Liedon ilmasto-ohjelmatyötä.
- Kuntien haastattelujen perusteella valmisteltiin pienten kuntien ilmasto-ohjelman prosessipolku. Prosessipolkuun osallistuneiden viiden kunnan – Aura, Pöytyä, Koski TI, Marttila ja Sauvo, ilmasto-ohjelmien laadinta käynnistyi. Prosessimallia on esitelty kunnille laaditussa ilmastosuunnitelmaoppaassa.
- Yhteisen ilmastovahtipalvelun tilalle kehitettiin kuntien tarpeita palveleva indikaattorilistaus.
- Kuntien tapaamisten ja kuntien energiatehokkuussopimus (KETS) -työpajojen tuella kaikki Varsinais-Suomen alueen hiilineutraalit kunnat (Hinku) liittyivät KETS:iin. Hankkeen asiantuntijatuen innoittamina Koski TI ja Somero päättivät toteuttaa uusiutuvan energian kuntakatselmukset.
- Kunnille järjestettiin ilmastoviestintäteemainen koulutussarja, jossa kuultiin kuntien kokemuksia ja annettiin konkreettisia vinkkejä teemasta uutisoimiseen eri kanavissa.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen aikana valmistui useita ilmasto-ohjelmia ja onnistuttiin aktivoimaan alueen pieniä kuntia, joilla on resurssihaasteita.
- Hankkeen toiminta on vakiintunut organisaation tekemisen tapoihin. Kuntayhteistyö jatkuu edelleen ja hankkeen oppeja ja kokemuksia hyödynnetään jatkossa.
- Hankkeen tuloksia voi käyttää kaikenkokoisissa kunnissa. Kunnan ilmastosuunnitelman valmistelun opasta käytetään Valoniassa myös tulevaisuudessa kuntien ilmastotyön ohjaamisessa.

Vastuutaho: Valonia / Varsinais-Suomen liitto

Kokonaissumma: 120 000 €

Avustusosuus: 84 000 €

Aikataulu: 1/2022-5/2023

Linkki hankkeeseen: [Kuntien ilmastosparraus – vauhtia toimiin Varsinais-Suomessa \(valonia.fi\)](https://www.valonia.fi/kuntien-ilmastosparraus-vauhtia-toimiin-varsinais-suomessa)

Kuntien ilmastoratkaisut -ohjelma

<https://ym.fi/kuntien-ilmastoratkaisut-ohjelma>

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi